

รายงานผลการสัมมนา

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

ภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและการปฏิรูปการตรากฎหมายของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการตรากฎหมายแม้มิได้เป็นเรื่องใหม่ในทางปฏิบัติ แต่เป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อให้มีสภาพบังคับในทางปฏิบัติ บทบัญญัตินี้จึงมีผลกระทบต่อทั้งฝ่ายบริหาร ในฐานะผู้เสนอกฎหมาย ฝ่ายนิติบัญญัติทั้งบทบาทที่เป็นผู้เสนอกฎหมายโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวมถึงบทบาทในฐานะผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติราชการทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภาโดยเฉพาะกระบวนการตราพระราชบัญญัติจึงมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ใหม่ที่จะเกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้จัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในเรื่องนี้ขึ้น

บทสรุปผู้บริหาร

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ในประการที่สำคัญคือเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมคิดเชิง สร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามแนว ทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย

กลุ่มเป้าหมายของการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา คณะกรรมการเตรียมการรองรับการ ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการ เตรียมความพร้อมการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้รับผิดชอบการจัด ทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการจัดทำร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. และข้าราชการในตำแหน่งนิติกรหรือวิทยากร จาก สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักวิชาการ สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑,๒,๓ และกลุ่มงานประธานรัฐสภา

กิจกรรมในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ประกอบด้วย

๑. กิจกรรมการบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มี คุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. กิจกรรมการบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตาม ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

๓. กิจกรรมการบรรยายนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และการ บรรยายนำเสนอประสบการณ์การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔. กิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนด ผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผลลัพธ์ในเชิงปริมาณที่ได้จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายที่ผ่าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีจำนวน ๘๖ คน จากผู้มีรายชื่อสัมมนาทั้งหมด ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๔๘ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยได้จัดทำรายงานผลการสัมมนาฉบับนี้เสนอเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาและ เผยแพร่แก่ข้าราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ด้านผลลัพธ์เชิงคุณภาพนั้น

กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย และหลักเกณฑ์การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เข้าใจถึงบทบาทและภาระหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะเกิดขึ้นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมทั้งได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางดำเนินการ การกำหนดหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ รวมถึงวิธีการหรือประเด็นใด ๆ ที่จะป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงาน โดยเห็นได้จากผลการร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนให้เห็นว่าข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเข้าใจความสำคัญของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๗๗ ที่มีความมุ่งหมายในการสร้างการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนกับการที่จะให้ผู้เสนอร่างกฎหมายและฝ่ายนิติบัญญัติได้รับรู้รับทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติฉบับใด ๆ ที่จะพิจารณาตราเป็นกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับประชาชนในสังคมต่อไป ในส่วนของบทบาทและหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้าร่วมสัมมนาต่างได้ร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทั้งในเชิงข้อกฎหมาย ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาอุปสรรคที่เคยเกิดขึ้น และแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การจัดทำคู่มือการดำเนินงานตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะต้องแล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือก่อนมีสภาผู้แทนราษฎรภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้วแต่ว่าเวลาใดจะถึงก่อน ทั้งนี้ เพื่อความมีประสิทธิภาพของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการปฏิบัติหน้าที่ราชการทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่นและชอบด้วยรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทสรุปผู้บริหาร

สารบัญ

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์

๑

หลักการและเหตุผล

๒

วัตถุประสงค์

๓

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๓

พิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

๕

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๑

การบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมาย
ให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๙

โดย นายอรรถสิทธิ์ กัณมล

ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และคณะ

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๒

การบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

๑๑

โดย นายอรรถสิทธิ์ กัณมล

ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

และคณะ

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๓

(๑) การบรรยายนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑๙

โดย นางสินี สัมมี

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ สำนักงานการประชุม

(๒) การบรรยายนำเสนอประสบการณ์การดำเนินการตามมาตรา ๗๗

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒๓

โดยนายศักดิ์ดา ภารา นิตกรชำนาญการพิเศษ และ

นายศักรินทร์ กุ้งแก้ว นิตกรปฏิบัติการ

กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักงานการประชุม

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๔

การร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ

การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทาง

การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒๗

โดย นายศักดิ์ดา ภารา นิตกรชำนาญการพิเศษ วิทยากรดำเนินรายการ

นายนถะ ดวงวิชัย นิตกรเชี่ยวชาญ ตัวแทนกลุ่มสะพานปลา

นายสันหทัย สิ้นจูงษ์ นิตกรชำนาญการพิเศษ ตัวแทนกลุ่มโล่สำเภา

นางสาวสุภาพร อาจเดช วิทยากรชำนาญการพิเศษ ตัวแทนกลุ่มสถานีอุทองใน

นายพูนเพิ่ม กฤษณะวงษ์ นิตกรชำนาญการพิเศษ ตัวแทนกลุ่มสถานีอุทองใน

ภาคผนวก

โครงการสัมมนา

๓๔

กำหนดการสัมมนา

๔๐

รายชื่อผู้ผ่านโครงการสัมมนา

๔๓

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนากลุ่มย่อย

๔๘

ประมวลภาพกิจกรรม

๕๑

วิสัยทัศน์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization)
เพื่อสนับสนุนบทบาทภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

พันธกิจ

๑. สนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๒. สนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและพัฒนาประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ยุทธศาสตร์

(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : พัฒนาองค์กรให้ก้าวไปสู่การเป็น Digital Parliament & Smart Parliament
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เสริมสร้างประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ยกกระดับศักยภาพบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาลและความผาสุกในการปฏิบัติงาน

รายงานผลการสัมมนา
การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หลักการและเหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการตรากฎหมายและการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย โดยมีมาตรการสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. มาตรการทั่วไปในการตรากฎหมาย ที่รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น ทบทวนเพื่อยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือเป็นอุปสรรคต่อประชาชน และการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย

๒. มาตรการก่อนการตรากฎหมาย ที่รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน

๓. มาตรการภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ที่รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๔. มาตรการควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมาย ที่รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่สำคัญ พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนและพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

หัวใจของมาตรา ๗๗ ที่สร้างมาตรการทั้งสี่ด้านนี้มีใช้ต้องการลดจำนวนกฎหมายให้เหลือน้อยที่สุด แต่มุ่งหมายในการพัฒนากฎหมายให้มีคุณภาพ (Better Regulation) ซึ่งคำว่า “กฎหมายที่มีคุณภาพ” นั้นหมายถึงการมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคม และสร้างภาระให้กับประชาชนผู้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายน้อยที่สุด

กล่าวโดยเฉพาะในมาตรา ๗๗ วรรคสอง ที่กำหนดให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อการเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยเฉพาะที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากการเสนอกฎหมายสองช่องทางนี้เป็นการเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรง ซึ่งแตกต่างกับการเสนอกฎหมายของคณะรัฐมนตรี ที่ส่วนราชการภายใต้ฝ่ายบริหารจะมีแนวดำเนินการในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีพันธกิจประการหนึ่งคือการสนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงย่อมมีหน้าที่ในการสนับสนุน

และดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติโดยเฉพาะกับร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ด้วยความสำคัญที่กล่าวมาและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการรองรับสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้นำเรื่องนี้มากำหนดตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเป้าหมายหลักของตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในเรื่องนี้ คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาเป็นร่างกฎหมายที่มีคุณภาพ และเมื่อรัฐสภาพิจารณาตราเป็นกฎหมายแล้ว พระราชบัญญัติฉบับนั้น ๆ ย่อมจะได้เป็น “กฎหมายที่มีคุณภาพ” สมดังเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๗ และหมวดการปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๒. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๓. เพื่อร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมและรับฟังการบรรยายจากกิจกรรมบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีความรู้ถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวมากขึ้น เพื่อเป็นองค์ความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้อง ส่งเสริมวิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๒. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมและรับฟังการบรรยายจากกิจกรรมบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. มีความรู้ถึงหลักเกณฑ์ในการจัดทำร่างกฎหมาย การดำเนินการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
๓. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมและรับฟังการบรรยายนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทและภาระหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎรที่จะเกิดขึ้นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเกิดความตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการร่วมกันขับเคลื่อนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวประสบความสำเร็จ

๔. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางดำเนินการ การกำหนดหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ รวมถึงวิธีการหรือประเด็นใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

พิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

กล่าวรายงาน :

นางสาวสุนทร รักเมือง
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ประธานคณะกรรมการเตรียมการรองรับ
การดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

เรียนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดิฉันในนามของคณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กราบขอบพระคุณท่านเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในการเปิดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้

การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในครั้งนี้ เกิดขึ้นเนื่องจากคณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้พิจารณาและเล็งเห็นถึงความสำคัญของบทบัญญัติมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติเป็นมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการตรากฎหมายและการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายของประเทศ

กล่าวโดยเฉพาะในมาตรา ๗๗ วรรคสอง ที่กำหนดให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อการเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยเฉพาะที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นการเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรง ซึ่งแตกต่างกับการเสนอกฎหมายของคณะรัฐมนตรี ที่ส่วนราชการภายใต้ฝ่ายบริหารจะมีแนวดำเนินการในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

**“เล็งเห็นถึงความสำคัญ
และบทบาทของมาตรา ๗๗
และมาตรา ๒๕๘ ค.
ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยที่เป็น
มาตรการสำคัญในการ
ปฏิรูปการตรากฎหมาย
ของประเทศ”**

จึงยอมมีหน้าที่ในการสนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ อย่างมีอาจ
หลีกเลี่ยงได้

ด้วยความสำคัญที่กล่าวมาและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของสำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎรในการรองรับสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย คณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
จึงได้เสนอให้มีการจัดสัมมนาเรื่องนี้ขึ้น

กล่าวเปิดสัมมนาและมอบนโยบาย :

นายสรศักดิ์ เพียรเวช

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เรียน ท่านวิทยากร คณะผู้บริหาร ที่ปรึกษา และเพื่อนข้าราชการที่เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ผมรู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวันนี้

ภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประกาศใช้ หลาย ๆ หน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่างก็ได้มีการเตรียมความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เห็นได้จากการที่มีจัดโครงการบรรยาย ฝึกอบรม การเตรียมการรองรับสภาชุดใหม่ที่จะมีขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป เช่น การจัดทำร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา และการจัดทำแนวทางในการปฏิบัติตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ

เมื่อกล่าวถึงมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญที่นับว่าเป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญแต่ไม่ได้ใหม่ในทางปฏิบัติ เพราะทางฝ่ายบริหารได้ทำกันมานานแล้วเพียงแต่ยังไม่ได้เขียนเป็นกฎหมาย เป็นระเบียบที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี แต่เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เรียกได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่จะพลิกโฉมการเสนอกฎหมายกฎหมายได้เลยดังที่ท่านรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นหน่วยงานของฝ่ายนิติบัญญัติจำเป็นที่จะต้องมึองค์ความรู้ถึงเจตนารมณ์และความสำคัญของการมีมาตรา ๗๗ ซึ่งไม่ใช่เฉพาะกระบวนการก่อนการตรากฎหมาย เพราะภายในมาตรา ๗๗ ยังมีมาตรการทั่วไปในการตรากฎหมาย มาตรการควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมาย และมาตรการภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว และท่านนั้นยังไม่พอเนื่องจากยังมีกฎหมายที่จะตราออกมาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติตามมาตรา ๗๗ คือ ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ที่ในวันนี้เราได้รับเกียรติจากอาจารย์ อรรถสิทธิ์ กันมล ที่เป็นผู้จัดทำร่างกฎหมายฉบับนี้มาให้ความรู้ทั้งเรื่องของมาตรา ๗๗ และหลักเกณฑ์วิธีการตามร่างกฎหมายฉบับนี้

**“ผมมีความมั่นใจว่า
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด
สำนักงานพร้อมที่จะ
ปฏิบัติได้ทุกอย่าง”**

ผมจึงอยากให้ผู้เข้าสัมมนาทุกท่านเก็บเกี่ยวความรู้ที่จะได้จากการสัมมนาในวันนี้ และจะได้ไประดมสมองร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อกำหนดทิศทาง การหาแนวทางในการดำเนินงานกรณีการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจะได้ร่วมกันขับเคลื่อน

องค์กรให้บรรลุนิติสัมพันธ์และพันธกิจที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งในเรื่องนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความสำคัญมากจึงได้กำหนดนำไปเป็นตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วย

ผมขอขอบคุณผู้เข้าสัมมนาทุกท่านที่ได้สละเวลามาเข้าร่วมการสัมมนาในวันนี้ การขับเคลื่อนองค์กรจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ด้วยความร่วมมือจากเพื่อนข้าราชการทุกท่าน จึงขอฝากความหวังนี้ไว้กับเพื่อนข้าราชการทุกท่าน และขอขอบคุณวิทยากรและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้ช่วยดำเนินการให้มีการจัดสัมมนาในครั้งนี้ขึ้น ขอให้การสัมมนาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สมดังวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการสัมมนา “สัมมนาเชิงปฏิบัติการในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ณ บัดนี้

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๑

การบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นายอรรถสิทธิ์ กันมล
ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
และคณะ

กระบวนการนิติบัญญัติของไทยที่ผ่านมาจะมีการตรากฎหมายประกาศใช้เป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งมาจากทัศนคติที่ว่าเมื่อเกิดปัญหาขึ้นควรจะต้องมีการตรากฎหมายขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้นทำให้มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติมากกว่า ๑,๑๐๐ ฉบับ และกฎหมายลำดับรองอีกหลายฉบับ อาจนับได้เป็นหลักหมื่นหรือหลักแสนฉบับ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ กว่า ๑๑ ด้าน สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศคาดการณ์ว่าอาจจะมีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกกว่า ๒๐๐ ฉบับ ทั้งที่เป็นกฎหมายใหม่ การปรับปรุงกฎหมาย และการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

อย่างไรก็ตามปัญหาที่สำคัญมิใช่อยู่ที่การมีกฎหมายจำนวนมาก แต่ปัญหาคือการที่กฎหมายที่ตราออกมาแล้วนั้นไม่มีคุณภาพ หรือไม่สามรถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่เกิดสภาพบังคับในทางปฏิบัติ เช่น กฎหมายบางฉบับประกาศใช้บังคับแล้ว แต่ไม่สามารถใช้บังคับในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากยังไม่มีกรออกกฎหรือไม่มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ หรือกฎหมายล้าสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่สืบเนื่องอีกหลายประการ เช่น

๑. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการร่างกฎหมาย

๑.๑ การรับฟังความคิดเห็นที่ต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่แท้จริง ความเหมาะสมของวิธีการในการรับฟัง การให้ข้อมูลแก่ประชาชนที่มากเพียงพอ การกำหนดประเด็นในการรับฟัง การนำความเห็นของประชาชนมาประกอบการพิจารณา และความจริงจังใจของหน่วยงานที่รับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

**“จุดเริ่มต้นของการวางระบบ
การมีกฎหมายที่ดี เกาหลีใต้
เริ่มพร้อม ๆ กับประเทศไทย
เมื่อ ๑๐ กว่าปีที่แล้ว
เพียงแต่เขาเริ่มแล้วเดินหน้าต่อ
ส่วนเราเริ่มแล้วหยุด”**

๑.๒ การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย เช่น การจัดให้มี Checklist ๑๐ ประการ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีการดำเนินการมานานแล้ว โดยนำรูปแบบมาจาก OECD หรือองค์การเพื่อความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ได้จัดทำร่างหลักเกณฑ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบาย การตรากฎระเบียบที่ดีแต่ก็ยังคงประสบปัญหาในเรื่องการประเมินคุณภาพ การออกกฎหมายเพื่อแก้ไข ปัญหาเร่งด่วนหรือตามนโยบายโดยไม่มี การวิเคราะห์อย่างจริงจัง รวมถึงเรื่องของความจริงจังของหน่วยงาน ที่เสนอร่างกฎหมายในการวิเคราะห์

๒. ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างกฎหมาย

๒.๑ การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการในกฎหมายซึ่งมีต้นทุนสูง เช่น จะต้องมีการ นัดประชุม การกำหนดเบี้ยประชุม การจัดทำเอกสารประกอบการประชุม เวลาที่ใช้เพื่อการประชุม เป็นต้น

๒.๒ การกำหนดให้มีระบบอนุญาตในกฎหมายซึ่งเป็นการให้อำนาจการใช้ดุลพินิจแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มากเกินไป ซึ่งจะทำให้เกิดแนวโน้มที่จะใช้อำนาจโดยมิชอบและเกิดการทุจริต

๒.๓ การกำหนดโทษทางอาญา ปัจจุบันมีกฎหมายที่กำหนดโทษทางอาญากว่า ๖๐๐ ฉบับ แต่ในทางปฏิบัติกลับมีการบังคับใช้กฎหมายและมีการฟ้องคดีอาญาในศาลเพียง ๕๐ - ๖๐ ฉบับ เท่านั้น จึงอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้โทษทางอาญาบางกรณีไปเป็นโทษทางปกครองแทนหรือมาตรการ อื่นแทน

๒.๔ การกำหนดเรื่องระยะเวลาการดำเนินการในกฎหมาย ที่ควรจะต้องมีการกำหนด ระยะเวลาให้มีความชัดเจนและสามารถดำเนินการตามกฎหมายภายใต้กรอบระยะเวลาการดำเนินการที่ กำหนดได้

จากสภาพปัญหาทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาของมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติมาตรการในการตรากฎหมายไว้ ๔ ประการ คือ

๑. มาตรการทั่วไปในการตรากฎหมาย ที่รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น ทบทวน เพื่อยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือเป็นอุปสรรคต่อ ประชาชน และการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมาย ได้ง่าย

๒. มาตรการก่อนการตรากฎหมาย ที่รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการ วิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน

๓. มาตรการภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ที่รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๔. มาตรการควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมาย ที่รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบ คณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีจำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนและพึงกำหนดโทษ อาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

ซึ่งสาระสำคัญของมาตรา ๗๗ ที่สร้างมาตรการทั้งสี่ด้านนี้มีใช้ต้องการลดจำนวนกฎหมาย ให้เหลือน้อยที่สุด แต่มุ่งหมายในการพัฒนากฎหมายให้มีคุณภาพหมายถึงการมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคม และสร้างภาระให้กับประชาชนผู้ต้องปฏิบัติตาม กฎหมายน้อยที่สุด

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๒

การบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

นายอรรถสิทธิ์ กันมล
ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
และคณะ

จากสภาพปัญหาที่ผ่านมาในช่วงต้นจึงเป็นที่มาของการกำหนดให้มีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งการตราและมีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการจัดทำร่างกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นคือ ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เพื่อรองรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ ที่บัญญัติให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและต้องนำมาประกอบการพิจารณาทุกขั้นตอนนั้น สามารถแบ่งเนื้อหาหลักออกได้เป็น ๓ ส่วน คือ การรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบอันอาจเกิดจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. มีสาระสำคัญ รายละเอียดในการดำเนินการ และจากการสัมมนาผู้เข้าร่วมสัมมนาและวิทยากรได้มีข้อสังเกตที่สำคัญในหลายมาตรา ดังนี้

๑. การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย

การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายโดยการจัดให้มี Checklist ๑๐ ประการ เพื่อเป็นการตรวจสอบในเบื้องต้นว่าร่างกฎหมายที่ได้เสนอนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องตราเป็นกฎหมายหรือไม่ ไม่มีหนทางอื่นที่จะดำเนินการกับเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วใช้หรือไม่ จึงจำเป็นต้องตราเป็นกฎหมาย อีกทั้งจะต้องดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อร่างกฎหมายที่เสนออีกด้วย

“มาตรา ๓ ... “กฎ” หมายความว่า กฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง บรรดาที่มีผลเกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิ หรือกระทบต่อสถานะของบุคคล”

ความมุ่งหมายที่ใช้ข้อความว่า “บรรดาที่มีผลเกิดภาระแก่ประชาชน” ก็เพื่อจำกัดความหมายของกฎที่จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น เพราะกฎบางฉบับอาจไม่จำเป็นต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก็ได้ เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย เป็นต้น

“มาตรา ๘ การจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหากได้ดำเนินการตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว แม้จะไม่ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ก็ไม่ทำให้การจัดทำร่างกฎหมายนั้นเสียไป

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐดำเนินการในเรื่องใดโดย ไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ จะเสนอแนะแนวทางการดำเนินการในเรื่องนั้นเพื่อให้ หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามก็ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติตามแล้ว ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการโดย ชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว”

ความมุ่งหมายของมาตรานี้ที่กำหนดว่าหาก ได้ดำเนินการ “ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญแล้ว” ก็จะไม่ทำให้ ร่างกฎหมายนั้นเสียไป เนื่องจากแนวคิดในการร่างกฎหมาย ฉบับนี้คือการกำหนด “ระบบเต็มเต็ม” ไม่ใช่การตีกลับมา เพื่อให้ดำเนินการใหม่ กล่าวคือหากได้ดำเนินการในส่วนที่ เป็นสาระสำคัญแล้ว หากแม้ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ก็สามารถ ดำเนินการเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนได้

“มาตรา ๙ ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นในการ จัดทำร่างกฎหมายหรือการประเมินผลสัมฤทธิ์ไว้เป็นการ เฉพาะ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังกล่าวตามกฎหมาย นั้น”

ความมุ่งหมายของมาตรานี้ประสงค์ที่จะให้ เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เสมือนเป็น กฎหมายกลางในการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่าง กฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม หากกฎหมายฉบับใดได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใน การดำเนินการเป็นการเฉพาะแล้วก็ให้ดำเนินการให้เป็นไป ตามที่กฎหมายฉบับนั้น ๆ กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

กรณีที่กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมิได้ เป็นไปตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่งที่ได้กำหนดให้รัฐจะต้องมี กฎหมายเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือเป็น อุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อ ไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนนั้น หากเกิดกรณีที่ศาลยุติธรรม จะต้องใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเพื่อบังคับแก่คดีใด ๆ และศาลเห็นว่าเป็นเหตุผลอันสมควรว่าบทบัญญัติแห่ง กฎหมายนั้นไม่สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่งแล้ว ให้ศาล ดังกล่าวส่งความเห็นให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัย หากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่ง กฎหมายดังกล่าวไม่สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ศาลที่พิจารณาคดีจะไม่ลงโทษ หรือจะลงโทษน้อย กว่าที่กำหนด หรือจะกำหนดสภาพบังคับที่เป็นผลร้ายแตกต่างจากที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี ก็ได้

**“การตรวจสอบ
ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ
มาจากส่วนราชการต่าง ๆ
สภาต้องตรวจว่าได้
ดำเนินการตามหลักเกณฑ์
ในร่างพระราชบัญญัติ
หลักเกณฑ์การจัดทำ
ร่างกฎหมายและการ
ประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
กฎหมาย พ.ศ. หรือไม่
แต่เมื่อไหร่ที่สภาจะรับฟัง
ความคิดเห็นและวิเคราะห์
ผลกระทบของ
ร่างพระราชบัญญัติ
ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้
ในข้อบังคับการประชุม”**

๒. การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย

การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายนั้น ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ได้กำหนดไว้ในหมวด ๓ การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายมาตรา ๒๑ (๑) – (๙) และมาตรา ๒๒

๓. การรับฟังความคิดเห็น

ประเด็นเรื่องการรับฟังความคิดเห็นได้มีการยกตัวอย่างของระบบการรับฟังความคิดเห็นของประเทศฝรั่งเศส ก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๘๕๘ การเสนอกฎหมายโดยประชาชนหรือโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกมองว่าเป็นการแสดงเจตจำนงร่วมของประชาชน หรือเจตจำนงร่วมประชาชาติ ดังนั้นจึงไม่มีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่เสนอมานี้ ในกรณีเดียวกัน กรณีของร่างกฎหมายฉบับใดที่ผ่านการออกเสียงประชามติ (Referendum) ของประชาชนก็จะถือว่าร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญเสมอ ระบบการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเพิ่งเริ่มมีขึ้นภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๕๘ แต่สำหรับกรณีของประเทศไทย การเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชนหรือโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องผ่านการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย หรือต้องมีการรับฟังความคิดเห็นอีกหรือไม่นั้น จะต้องมีการศึกษาเพื่อให้เกิดความชัดเจนต่อไป

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ได้กำหนดให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องนั้น สืบเนื่องมาจากสภาพปัญหาในอดีตที่ผ่านมา เช่น

๑. รัฐไม่ได้มีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในเรื่องนโยบายหรือการตัดสินใจของภาครัฐ

๒. รัฐมีการใช้การรับฟังความคิดเห็นที่ไม่มีความเหมาะสมกับแต่ละกรณี

๓. รัฐก็มีการรับฟังความคิดเห็นเฉพาะคนบางกลุ่มที่รัฐต้องการจะรับฟังความคิดเห็น

๔. ในหลาย ๆ กรณีการรับฟังความคิดเห็นของรัฐมักจะไม่ค่อยให้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง และเพียงพอแก่ประชาชน

๕. คำถามที่รัฐใช้ในการสอบถามรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมีความไม่ชัดเจนหรือไม่เหมาะสมทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนหรือไม่เหมาะสมต่อการนำมาประกอบการตัดสินใจ

๖. รัฐไม่ค่อยให้ความสำคัญที่จะนำเอาความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับฟังมาใช้ประกอบการตัดสินใจเท่าที่ควร

แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังความคิดเห็นที่นับเป็นแนวคิดสากล เช่น

๑. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะรับรู้รับทราบในนโยบาย หรือการทำงานของภาครัฐ

“การตรากฎหมาย
ที่ผ่านมารัฐไม่เคย
รับฟังความคิดเห็น
ของประชาชน
ทำให้ขาดการมี
ส่วนร่วมในเรื่อง
นโยบายหรือการ
ตัดสินใจของ
ภาครัฐ”

๒. หลักการให้ข้อมูล (Principle of Information) ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นจุดอ่อนของภาคราชการไทยที่มักไม่ค่อยให้ข้อมูลกับภาคประชาชน ในขณะที่องค์กรที่ทำงานโดยไม่แสวงหากำไร (NGO - Non Governmental Organizations) กลับให้ข้อมูลแก่ประชาชนมากกว่า ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ NGO มากกว่าภาครัฐ

ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. มาตรา ๓ ได้กำหนดนิยามของ “ผู้เกี่ยวข้อง” และ “องค์กรที่เกี่ยวข้อง” ที่ได้พยายามนิยามให้ครอบคลุมถึงผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย โดยวิธีการได้มาซึ่งผู้เกี่ยวข้อง มาตรา ๑๕ กำหนดให้ระบบบริหารจัดการผู้เกี่ยวข้องผ่านระบบกลาง โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเพิ่มรายชื่อผู้เกี่ยวข้องซึ่งสมควรรับฟังความคิดเห็น หรือเพิ่มรายชื่อผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐไว้ในระบบกลาง เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารกับประชาชนกรณีที่ต้องมีการรับฟังความคิดเห็น อันจะสามารถตรวจสอบได้ว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับที่เสนอนั้นมีใครบ้าง

หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งกำหนดให้มีทั้งในส่วนที่เป็นแบบบังคับและแบบสมัครใจ แบบบังคับคือข้อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง ส่วนแบบสมัครใจก็จะกำหนดให้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานแต่ละหน่วยที่จะพิจารณาว่าควรที่จะรับฟังความคิดเห็น หรือใช้วิธีการใดในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้เหมาะสมกับร่างกฎหมายที่จะเสนอ แต่ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการรับฟังผ่านระบบกลาง หรือวิธีอื่นใดก็ตามสิ่งที่หน่วยงานจะต้องมีการดำเนินการ คือ การประกาศระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งถ้าเป็นกรณีรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางโดยปกติก็จะกำหนดระยะเวลา ๑๕ วัน อันเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ ที่กำหนดว่าหากมีการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์อย่างน้อยต้องมีระยะเวลารับฟัง ๑๕ วัน ส่วนการรับฟังด้วยวิธีการอื่น ๆ ก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

สำหรับการให้ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อประกอบการตัดสินใจในการรับฟังความคิดเห็น หน่วยงานของรัฐจะต้องให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ โดยต้องมีการนำหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎหมายไปรับฟังความคิดเห็นที่จะต้องอธิบายให้ประชาชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย ในเรื่องนั้น ๆ มีใครเกี่ยวข้องบ้าง ประชาชนอาจได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง และหน่วยงานควรจะต้องมีการให้ข้อมูลล่วงหน้าก่อนการรับฟังความคิดเห็นระยะหนึ่งก่อนการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วย ซึ่งรายละเอียดหลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. จะกำหนดไว้ใน มาตรา ๑๓ - ๑๔

๔. การวิเคราะห์ผลกระทบอันอาจเกิดจากกฎหมาย

การวิเคราะห์ผลกระทบอันอาจเกิดจากกฎหมายนั้น โดยหลักแล้วจะพิจารณาว่ากฎหมายที่จะตราขึ้นนั้นจะต้องมีผลประโยชน์มากกว่าภาระที่จะเกิดกับประชาชน และต้นทุนที่รัฐจะต้องดำเนินการ (ผลประโยชน์ > ภาระต่อประชาชน + ต้นทุนภาครัฐ) โดยการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากกฎหมายนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (ใช้วิธีการบรรยาย) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ และการวิเคราะห์แบบผสม ซึ่งในต่างประเทศเช่นประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ออกมาเป็นตัวเลขหรือเชิงสถิติได้แทบจะทั้งหมด สำหรับประเทศในเอเชียก็มีประเทศ

**การตรากฎหมาย
หนึ่งฉบับ ย่อมมี
ภาระต้นทุน
ทั้งต้นทุนในการ
จัดทำร่าง
ต้นทุนต่อภาครัฐ
และต้นทุนของ
ประชาชน**

เกาหลีใต้ที่สามารถวิเคราะห์เรื่องของผลประโยชน์จากการตรากฎหมายออกมาเป็นตัวเลขได้เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นระบบสามารถนำข้อมูลที่จัดเก็บมาต่อยอดใช้กับเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างง่าย ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ออกมาเป็นตัวเลขเชิงสถิติได้ ซึ่งหากข้อมูลบางอย่างเช่นเรื่องของผลประโยชน์ที่ไม่สามารถวัดเป็นตัวเลขได้หรือสามารถทำให้เป็นการวิเคราะห์เชิงตัวเลขยากนั้นก็ทำการวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงคุณภาพแทน

กองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำร่างแนวทางการวิเคราะห์ภาระหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน และร่างแนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนของภาครัฐในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบกระทบที่อาจเกิดจากกฎหมาย ดังนี้

ร่างแนวทางการวิเคราะห์ภาระหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน

ต้นทุนทางการเงิน + ต้นทุนทางเวลา + ต้นทุนทางโอกาส = ต้นทุนรวม

ต้นทุนทางการเงิน	= จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมต่อปี X ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง
ต้นทุนทางเวลา	= จำนวนครั้งในการทำกิจกรรมต่อปี X เวลาเป็นชั่วโมงต่อครั้ง
ต้นทุนทางโอกาส	= ประเมินการจากต้นทุนที่เอกชนเสียโอกาสในการใช้เวลาไปทำกิจกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดรายได้

ร่างแนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนของภาครัฐในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

งบบุคลากร + งบดำเนินงาน + งบเงินอุดหนุน + งบรายจ่ายอื่น = ต้นทุนรวม

งบบุคลากร	= เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนพนักงานราชการ
งบดำเนินงาน	= ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค
งบลงทุน	= ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน ค่าสิ่งก่อสร้าง
งบเงินอุดหนุน	= ค่าบำรุงหรือเพื่อสนับสนุนการดำเนินการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งมิใช่ราชการส่วนกลาง
งบรายจ่ายอื่น	= รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่ายหนึ่ง

ในส่วนของการจัดทำ Checklist ตามแนวทางของ OECD นั้น ได้มีการปรับปรุงให้สั้นลงและไม่ซ้ำซ้อน โดยจัดทำเป็นร่างผลการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่จะเสนอร่างกฎหมายจะต้องระบุคำชี้แจงตามหัวข้อที่สำคัญ ๕ ประเด็น คือ

๑. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคืออะไร
๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องตราเป็นกฎหมาย
๓. การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
๔. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
๕. ประเด็นอื่นที่ต้องการนำเสนอ (ถ้ามี)

นอกจากนี้ ยังได้จัดทำร่างรายงานการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ที่กำหนดให้จะต้องระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินการ เช่น

๑. ปัญหาคืออะไร/จำเป็นจะต้องดำเนินการในเรื่องใด
๒. สาเหตุของปัญหา/สาเหตุที่จะต้องดำเนินการ
๓. มีทางเลือกปัญหา/ดำเนินการอย่างไร

ส่วนการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายก็จะต้องระบุทางเลือกอื่นที่ไม่ใช่การตรากฎหมายไว้ด้วย เว้นแต่กรณีที่ต้องมีการตราเป็นกฎหมาย อันเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องตราเป็นกฎหมาย มีกฎหมายกำหนดให้ต้องตราเป็นกฎหมาย หรือจำเป็นต้องยกเลิกกฎหมายที่ตราไว้แล้ว

สำหรับเรื่องผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายจะต้องมีการระบุด้วยว่า

๑. ประชาชน/รัฐ ได้ประโยชน์อะไรจากกฎหมายฉบับนั้น ๆ
๒. ประชาชนมีภาระหรืออุปสรรคใดเพิ่มขึ้นบ้าง
๓. ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบมีใครหรือกลุ่มใดบ้าง
๔. วิธีการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (ถ้ามี)

ท้ายที่สุดคือเรื่องความพร้อมของรัฐในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย จะต้องมีการระบุ

๑. แผนการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายว่ามีหรือไม่ อย่างไร เช่น จะต้องมีการจัดทำกฎหมายลำดับรองหรือไม่ หรือต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายนั้นได้
๒. ความพร้อมของรัฐ ที่จะต้องระบุด้วยว่า จะต้องใช้งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในการดำเนินการหรือไม่อย่างไร และจะต้องเพิ่มอัตรากำลังคนหรือไม่ หรือต้องจัดฝึกอบรมบุคลากรให้พร้อมดำเนินการตามกฎหมายหรือไม่

อนึ่ง สำหรับกฎหมายบางฉบับที่ไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนแต่อาจเกิดภาระกับภาครัฐเท่านั้น เช่น พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล เช่นนี้ก็ไม่ต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดกับประชาชน แต่วิเคราะห์เฉพาะผลกระทบที่เกิดกับภาครัฐเท่านั้น

๕. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีขึ้นครั้งแรกในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่กำหนดในมาตรา ๓๕ ให้ส่วนราชการจะต้องสำรวจตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย เพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ นอกจากนี้ ยังมีพระราชกฤษฎีกาการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๖ ที่กำหนดให้ทุกกรอบระยะเวลา ๕ ปีที่กฎหมายฉบับดังกล่าวใช้บังคับก็จะต้องมีการพิจารณาว่าสมควรปรับปรุงกฎหมายนั้นเพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตหรือไม่ สำหรับในปัจจุบัน ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ได้กำหนดนิยามความหมายของ “การประเมินผลสัมฤทธิ์” ว่า หมายความว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายและกฎที่ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใดคุ้มค่างับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่ หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่ เพียงใด ซึ่ง “กฎหมาย” ในที่นี้ มาตรา ๒๘ กำหนดให้หมายความรวมถึงพระราชกำหนดและประกาศหรือคำสั่งบรรดาที่มีผลบังคับ

เช่นเดียวกับกฎหมายด้วย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวนอกจากประเมินตัวกฎหมายแล้วยังรวมถึง การประเมิน “กฎ” ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองบรรดาที่มีผลให้เกิดภาระแก่ ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิหรือกระทบต่อสถานะของบุคคล เนื่องจากการประเมินผลกระทบจากกฎหมายแม้บางอย่างอาจจะไม่สามารถทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมายดังกล่าวได้ จึงต้องพิจารณาดูที่มาตรการต่าง ๆ ที่สืบเนื่องจากกฎหมายแม่บทนั้น ๆ ด้วย

อย่างไรก็ดี การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวก็มีได้กำหนดบังคับให้ต้อง ทำการประเมินกฎหมายและกฎทุกฉบับแต่อย่างใด เนื่องจากการดำเนินการประเมินกฎหมายและ กฎทั้งหมดทุกฉบับอาจเกิดภาระแก่ระบบราชการเกินความจำเป็น อีกทั้งโดยสภาพของกฎหมายและ กฎบางฉบับไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ มาตรา ๒๙ จึงได้กำหนดยกเว้นให้ไม่ ต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์แก่กฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑. กฎหมายที่มีผลใช้บังคับเฉพาะระยะเวลาหนึ่งและระยะเวลานั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว
๒. กฎหมายที่บัญญัติให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งและได้มีการดำเนินการตามกฎหมาย นั้นแล้ว เช่น กฎหมายให้ใช้ประมวลกฎหมาย กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ กฎหมายโอนกรรมสิทธิ์ใน ที่ดิน กฎหมายจัดตั้งศาล กฎหมายจัดตั้งจังหวัด กฎหมายเกี่ยวกับการออกเหรียญ ธนบัตร หรือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ กฎหมายกำหนดยศ กฎหมายกำหนดวิทยฐานะ

๓. กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หรือการจัดตั้งหรือการจัดองค์กร ของหน่วยงานของรัฐเฉพาะที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน

๔. กฎหมายที่กำหนดลักษณะของเครื่องแสดงวิทยฐานะ เครื่องหมาย หรือเครื่องแบบ เช่น กฎหมายกำหนดครุยวิทยฐานะ กฎหมายกำหนดเครื่องหมายราชการ กฎหมายกำหนดเครื่องแบบ

๕. ประมวลกฎหมาย

๖. กฎหมายอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีที่จะต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและกฎนั้น มาตรา ๓๐ ของร่าง พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. กำหนดให้ดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย คือ

๑. การมีกฎหมายเพียงพอเท่าที่จำเป็น โดยยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น ล้าสมัย หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพเพื่อ ไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน

๒. การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

๓. การลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันของกฎหมาย

๔. การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๕. การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

นอกจากนี้ มาตรา ๓๑ ยังได้กำหนดให้ต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักการตามบททั่วไปและหมวด ๓ การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย และจะต้องคำนึงถึง เรื่องต่อไปนี้

๑. ความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เทียบกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบังคับการตามกฎหมาย

๒. สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษอาญาตามกฎหมาย

๓. ความสอดคล้องหรือการอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามภายใต้บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ

๔. เรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ส่วนผู้ที่มีหน้าที่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย มาตรา ๓๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายฉบับใดเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนั้น กรณีที่มีผู้รับผิดชอบหลายหน่วยงาน ให้ผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหน่วยหนึ่งหรือหลายหน่วยเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรณีกฎหมายกำหนดผู้รักษาการหลายคน การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบให้กระทำโดยการปรึกษาหารือร่วมกัน แต่ในกรณีที่ไม่มีผู้รักษาการตามกฎหมาย ก็จะเป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดหน่วยงานที่จะเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลสัมฤทธิ์

สำหรับรูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย กองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินจัดทำร่างแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและร่างแบบแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๓

(๑) การบรรยายนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสินี สัมมี

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักงานการประชุม

มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติว่า

“มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่จำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

จากหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ สามารถแยกเป็นมาตรการสำคัญในกระบวนการตรากฎหมาย ๔ ประการ ได้แก่

๑. มาตรการทั่วไป

- ๑.๑ จัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น
- ๑.๒ พัฒนากฎหมาย ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น
- ๑.๓ ทำให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยง่าย

๒. มาตรการก่อนการตรากฎหมาย

- ๒.๑ การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
- ๒.๒ การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๒.๓ การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๒.๔ การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๓. มาตรการเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๔. มาตรการควบคุมเนื้อหาในการตรากฎหมาย

๔.๑ การใช้ระบบอนุญาต

๔.๒ การใช้ระบบคณะกรรมการ

๔.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

๔.๔ การกำหนดโทษทางอาญา

๔.๕ ระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ

จากหลักการสำคัญดังกล่าว ทำให้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีการจัดทำ ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เพื่อ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย ตลอดจนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับ ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดหลักการที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เกี่ยวข้องกับผู้แทนราษฎร วุฒิสภา ไว้ในร่างมาตรา ๒๐ “สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาหรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาอาจมีมติหรือตราข้อบังคับให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายก่อนหรือในระหว่างการพิจารณา ร่างกฎหมายนั้นตามที่เห็นสมควร” อันเป็นที่มาให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับการดำเนินการตามหลักการดังกล่าว

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้นำเรื่องนี้มากำหนดเป็นตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะมีแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นไปถูกต้องตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ที่จะมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

ด้วยเหตุนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒.๓ ระดับความสำเร็จของการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคณะทำงานฯ ได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนได้สรุปข้อเสนอแนะทางรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยภายใต้หลักการเลือกตั้งทั่วไป ได้ดังนี้

๑. กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุม

๑.๑ เจ้าหน้าที่เสนอวิธีการรับฟังความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ

๑.๒ คณะกรรมการกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็น

๑.๓ เจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็น ตรวจสอบความจำเป็นและวิเคราะห์ผลกระทบ

เสนอผลต่อคณะกรรมการ

๑.๔ คณะกรรมการเห็นชอบผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็น

และวิเคราะห์ผลกระทบ

๑.๕ เจ้าหน้าที่เปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็นและ
วิเคราะห์ผลกระทบ

๑.๖ เจ้าหน้าที่เสนอผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็นและ
วิเคราะห์ผลกระทบพร้อมร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒. กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ในชั้นคณะกรรมการธิการ

๒.๑ เจ้าหน้าที่เสนอวิธีการรับฟังความคิดเห็นต่อคณะกรรมการธิการ

๒.๒ คณะกรรมการธิการกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็น

๒.๓ เจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็น ตรวจสอบความจำเป็นและวิเคราะห์ผลกระทบ

เสนอผลต่อคณะกรรมการธิการ

๒.๔ คณะกรรมการธิการเห็นชอบผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็น

และวิเคราะห์ผลกระทบ

๒.๕ เจ้าหน้าที่เปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็นและ
วิเคราะห์ผลกระทบ

๓. กรณีคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุม

๓.๑ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็นและ
วิเคราะห์ผลกระทบ

๓.๒ เจ้าหน้าที่เสนอผลการตรวจสอบต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร

๔. กรณีคณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติในชั้นคณะกรรมการธิการ

๔.๑ เจ้าหน้าที่เสนอวิธีการรับฟังความคิดเห็นต่อคณะกรรมการธิการ

๔.๒ คณะกรรมการธิการกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็น

๔.๓ เจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็น ตรวจสอบความจำเป็นและวิเคราะห์ผลกระทบ

เสนอผลต่อคณะกรรมการธิการ

๔.๔ คณะกรรมการธิการเห็นชอบผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็น

และวิเคราะห์ผลกระทบ

๔.๕ เจ้าหน้าที่เปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น การตรวจสอบความจำเป็นและ
วิเคราะห์ผลกระทบ

วิธีการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนเสนอ

- การแสดงความคิดเห็นเป็นเอกสารเพื่อยื่นข้อเสนอโดยตรงหรือส่งทางไปรษณีย์
- การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การจัดประชุมของคณะกรรมการ
- การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ
- วิธีการอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม

ซึ่งในประเด็นเรื่องวิธีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนเสนอ มีข้อสังเกตว่า ใครจะเป็นผู้ตัดสินใจว่ากรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรใช้วิธีการใดในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตาม มาตรา ๗๗ เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อโต้แย้งถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น ในประเด็นนี้ คณะทำงานฯ ได้เสนอให้สภาผู้แทนราษฎร แต่งตั้งคณะกรรมการโดยประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีองค์ประกอบกรรมการมาจากตัวแทนพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา และให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็น

การเตรียมความพร้อมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. ด้านบุคลากร

๒. ด้านงบประมาณ

๓. การกำหนดแนวทางการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ในข้อบังคับการประชุม ตามมาตรา ๒๐ ของร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

๔. การกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ(Checklist) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้นำหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ตามมติคณะรัฐมนตรีมาปรับปรุงเป็นหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะทำงานฯ มีข้อเสนอ ดังนี้

จัดตั้งกลุ่มเจ้าหน้าที่เฉพาะ จำนวน ๑๐ - ๑๕ คน เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการตาม มาตรา ๗๗ โดยเฉพาะ ซึ่งข้อดีของการจัดตั้งกลุ่มเจ้าหน้าที่ขึ้นมาโดยเฉพาะ จะเป็นการสร้างคุณค่าของงาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สอดคล้องกับงานได้ เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้มีศักยภาพด้านกระบวนการตรากฎหมายมากยิ่งขึ้น

สายการบังคับบัญชาของกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่จัดตั้งขึ้นอาจขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือกำหนดให้อยู่ภายในสำนักใดสำนักหนึ่ง ก็ได้

**“ผู้ที่
พิจารณา
กำหนดวิธีการ
รับฟังความ
คิดเห็นและผู้ที่
จะรับผิดชอบ
ตามมาตรา ๗๗
ควรเป็นใคร”**

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๓

(๒) การบรรยายนำเสนอประสบการณ์การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นายศักดิ์ดา ภารา นิตกรชำนาญการพิเศษ
นายศักรินทร์ กุ้งแก้ว นิตกรปฏิบัติการ
กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
สำนักการประชุม

ประสบการณ์การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ของกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น เนื่องจากกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งในฐานะหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่ประธานรัฐสภาเป็นผู้รักษาการ และในฐานะฝ่ายเลขานุการของสภาผู้แทนราษฎร (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ) จึงขอบรรยายเพื่อนำเสนอประสบการณ์ในการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๗ เพื่อเป็นกรณีศึกษา ดังนี้

๑. ในฐานะหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่ประธานรัฐสภาเป็นผู้รักษาการ ดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๓ บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ ยังบัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน ร่วมกันเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ประธานรัฐสภาเป็นผู้รักษาการ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ตลอดถึงขั้นตอนการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายจึงเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่ประธานรัฐสภาเป็นผู้รักษาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ (๓) และมาตรา ๒๕๖ รวมทั้งหมวดปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ ค. (๔) กำหนดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย อีกทั้งแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายกำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. เป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกด้วย ดังนั้น กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายจึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. เพื่อให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมาย เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ในการดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ได้ดำเนินการจัดทำตามแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. เสร็จแล้ว จึงได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดรูปแบบในการรับฟังความไว้ ๒ ช่องทาง คือ ทางเว็บไซต์การเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นระยะเวลา ๒๐ วัน และช่องทางที่สองโดยการส่งจดหมายสอบถามไปยังผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งทางกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้วิเคราะห์แล้วเห็นว่าผู้เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้ก็คือส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบคือ สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนการเสนอกฎหมายที่เคยเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หลังจากที่กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ามีผู้สนใจตอบแบบสอบถามแล้วส่งกลับมาเป็นจำนวนมาก และเมื่อได้รวบรวมแบบสอบถามมาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว จึงได้นำความคิดเห็นทั้งหมดมาสังเคราะห์เป็นประเด็นข้อเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ประกอบในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. จากนั้น ได้จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นพร้อมทั้งหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) และนำขึ้นเผยแพร่ทางเว็บไซต์การเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพื่อเป็นการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ทั้งนี้ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการดังกล่าวแล้ว กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อนำกราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาลงนามหนังสือนำเสนอ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒. ในฐานะฝ่ายเลขานุการของสภาผู้แทนราษฎร (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ) กรณีศึกษา ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กรณีศึกษาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นั้น เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๓ (๓) ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีหน้าที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน ตามคำสั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ ๑๖๒/๒๕๖๐ เรื่อง มอบหมายหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และมีหน้าที่ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ กรณีร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ ตามกรอบหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องเพื่อจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง กรณีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ดังนั้น กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายจึงอยู่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของสภาผู้แทนราษฎร (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ)

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นายมงคลรัตน์ พุกะนัตต์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๖,๐๔๗ คน เป็นผู้เสนอ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ (๓) ซึ่งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มีหลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ของรัฐธรรมนูญ ขณะอยู่ระหว่างกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น ทางคณะผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐ ครั้ง ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อประกอบการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เมื่อกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเสร็จสิ้นแล้ว ปรากฏว่ามีผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ครบถ้วนตามกฎหมายแล้ว จึงได้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และขอบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ต่อไป จากนั้นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีดำริให้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พิจารณาเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ จึงมีดำริให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ในการนี้

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ารายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นที่ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายได้จัดทำมานั้น ยังขาดบทวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอยู่ ซึ่งข้อเท็จจริงแล้วทางคณะผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายได้จัดทำบทวิเคราะห์ผลกระทบแนบมาพร้อมกับรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นด้วยแล้วจำนวน ๑ หน้า แต่ทางคณะกรรมการฯ อาจเห็นว่าการวิเคราะห์ผลกระทบของร่างพระราชบัญญัตินี้ยังไม่รอบด้าน จึงมีมติมอบหมายให้กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้คำแนะนำประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายจัดทำบทวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗

กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายจึงได้ดำเนินการให้คำแนะนำแก่คณะผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายในการจัดทำเอกสารซึ่งประกอบด้วย

๑. บทวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
๒. หลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) และ
๓. คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นต่อข้อคัดค้านหรือข้อไม่เห็นด้วย

โดยได้มีการประชุมหารือร่วมกับคณะผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายประมาณ ๓ - ๔ ครั้ง เพื่อจัดทำเอกสารทั้ง ๓ ส่วนดังกล่าวจนแล้วเสร็จ และได้นำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นพร้อมทั้งเอกสารทั้ง ๓ ส่วนดังกล่าวขึ้นเผยแพร่ทางเว็บไซต์การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และเว็บไซต์สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ภายหลังจากดำเนินการดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังสำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. อีก ๒ ครั้ง จากนั้นที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๓/๒๕๖๑ วันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาแล้วลงมติวาระที่ ๑ รับหลักการร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยตั้งกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณา จำนวน ๒๔ คน ซึ่งมีผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าร่วมเป็นกรรมาธิการด้วย จำนวน ๔ คน และให้ใช้ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเป็นหลักในการพิจารณาของคณะกรรมการ

สาระสำคัญของกิจกรรมที่ ๔

การร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นายศักดิ์ดา ภารา นิตกรชำนาญการพิเศษ

วิทยากรดำเนินรายการ

นายนาถะ ดวงวิชัย นิตกรเชี่ยวชาญ

ตัวแทนกลุ่มสะพานปลา

นายสันหทัย สิ้นจูงษ์ นิตกรชำนาญการพิเศษ

ตัวแทนกลุ่มโล่สำเภา

นางสาวสุภาพร อาจเดช วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ตัวแทนกลุ่มสถานีอุทองใน

นายพูนเพิ่ม กฤษณะวนิช นิตกรชำนาญการพิเศษ

ตัวแทนกลุ่มสถานีอุทองใน

กิจกรรมที่ ๔ เริ่มต้นด้วยการใช้กิจกรรมกระบวนการเพื่อสร้างความสนุกและผ่อนคลายความตึงเครียด คือ กิจกรรมสร้างกลุ่มสัมพันธ์พายเรือไปตามธาราเพื่อแบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มย่อยจำนวน ๓ กลุ่ม (เรือ ๓ ลำ) จากนั้นวิทยากรกระบวนการได้ชี้แจงรายละเอียดของการรวมกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มกำหนดผู้ที่จะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกำหนดผู้แทนกลุ่มในการร่วมเสวนาทางออกในวันถัดไป

วิทยากรกระบวนการนำเสนอและชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของประเด็นหลักและประเด็นย่อยหรือกรณีศึกษา เพื่อได้แสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์และหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ภายหลังที่แต่ละกลุ่มย่อยได้ร่วมกันคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกำหนดผู้นำเสนอของแต่ละกลุ่มเพื่อร่วมกิจกรรมเสวนาทางออกในวันอาทิตย์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑

กิจกรรมเสวนาทางออกวิทยากรดำเนินรายการและผู้แทนกลุ่มแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันพูดคุยในแต่ละประเด็นและกรณีศึกษา พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกันกับผู้เข้าร่วมสัมมนาด้วย ผลสรุปที่ได้จากการร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์และเสวนาทางออก รายละเอียดดังนี้

๑. การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติ

กรณีศึกษาที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีเสนอมานี้แล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกัน ประเด็นเดียวกัน ผู้เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติเดียวกันกับร่างของคณะรัฐมนตรี

กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติประกบกับร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีในลักษณะที่เหมือนกันเกือบทุกประเด็นทุกมาตรา เห็นว่าไม่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในลักษณะที่เป็นการสัมมนา การประชุม เพราะถือว่าเนื้อหาสาระของกฎหมายในเรื่องนั้นได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นมาแล้ว แต่อาจจะถูกโต้แย้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ว่าเหตุใดจึงไม่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนสำหรับร่างที่ตนเสนอ หรืออาจเกิดกรณีโต้แย้งในชั้นพิจารณาได้ว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ๆ ยังไม่มีการจัดให้มีการรับฟัง

แต่ด้วยหลักการแล้วจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยในระดับขั้นพื้นฐาน คือ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และการรับฟังทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะต้องคำนึงว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นเรื่องการเมืองซึ่งนักการเมืองอาจนำเรื่องการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติไปเล่นการเมืองได้ ในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นแม้ข้อเท็จจริงที่ผ่านมาของฝ่ายบริหาร ประชาชนเข้ามาแสดงความคิดเห็นน้อย หรือให้ความเห็นไม่ตรงประเด็น ก็ไม่ควรมองว่าเป็นปัญหาเพราะกระบวนการรับฟังความคิดเห็นนั้นเป็นเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน รัฐไม่สามารถไปบีบบังคับให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วมได้ แต่รัฐต้องมุ่งเน้นในการเปิดโอกาสและสร้างการรับรู้ให้ถึงประชาชนจึงต้องมีเรื่องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เข้ามาช่วยเสริม

แต่กรณีเช่นนี้ถ้าจะทำในลักษณะการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ร่างพระราชบัญญัติและรับฟังทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือให้ประชาชนส่งจดหมายแสดงความเห็นก็ได้ ซึ่งสามารถทำได้กับร่างพระราชบัญญัติทุกฉบับและทุกช่องทางการเสนอ และวิธีการนี้ไม่ได้ใช้งบประมาณมากนัก โดยอาจจะเริ่มทำเมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติเสร็จและสั่งบรรจุระเบียบวาระการประชุมแล้ว แต่จะต้องมีบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่รวบรวมความคิดเห็นที่ประชาชนเสนอมาเพื่อประมวลและเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรนำไปประกอบการพิจารณา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นข้อสังเกตของการจัดทำแนวทางหรือคู่มือในการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คือ การจะตัดสินใจว่าควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอหรือไม่นั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่ควรเป็นผู้ตัดสินใจเองเพราะถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นโดยเฉพาะปัญหาการเมืองสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่อาจรับผิดชอบในทางการเมืองได้ จึงควรต้องมีกลไกในข้อบังคับการประชุมที่ให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงมติว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ต้องจัดให้มีการรับฟังจนกว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรได้สั่งบรรจุระเบียบวาระการประชุมแล้ว

กรณีศึกษาที่ ๒ เหมือนกรณีที่ ๑ คือมีหลักการเดียวกันแต่มีประเด็นปลีกย่อยหรือผู้เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติแตกต่างกันกับร่างของคณะรัฐมนตรีและในข้อแตกต่างกันนั้นยังไม่เคยจัดให้มีการรับฟัง

ในประเด็นนี้ก็ยังคงเห็นว่าไม่จำเป็นต้องทำ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าควรให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้มีมติกำหนดว่าจะให้รับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมทั้งฉบับ หรือในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง กลุ่มเป้าหมายใดที่ต้องการรับฟัง และให้กำหนดว่าต้องการให้รับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการใด

อย่างไรก็ตามหากร่างพระราชบัญญัตินั้นแม้หลักการเดียวกันแตกต่างกันมากในสาระสำคัญ ควรจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

แต่ทั้งนี้ยังคงหลักการเหมือนกับกรณีศึกษาที่ ๑ ที่ว่าไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นแต่ก็ไม่ปิดโอกาสหรือตัดช่องทางการรับฟังความคิดเห็นขึ้นพื้นฐานออกไป

กรณีศึกษาที่ ๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอโดยไม่มีร่างของคณะรัฐมนตรีเสนอประกบ

กรณีศึกษาที่ ๓ นี้ มีความชัดเจนว่าจะต้องมีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งจะนำไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการตรากฎหมาย

กรณีศึกษาที่ ๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอก่อนและมีร่างของคณะรัฐมนตรีเสนอมาประกบ

- เสนอประกบก่อนประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งบรรจุระเบียบวาระ
- เสนอประกบภายหลังประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งบรรจุระเบียบวาระ

กรณีนี้มีความชัดเจนว่าจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเช่นเดียวกับกรณีศึกษาที่ ๓ เพราะฝ่ายนิติบัญญัติไม่อาจทราบได้ว่าฝ่ายบริหารจะเสนอประกบหรือไม่ และในเมื่อจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นไปแล้วก็ควรดำเนินการต่อไปจนเสร็จสิ้นแม้ว่าจะมีร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเสนอประกบ

กรณีศึกษาที่ ๕ สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการและตั้งคณะกรรมการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติในวาระที่ ๒ และการพิจารณาของคณะกรรมการ การเพิ่มเติม/ตัดทอนประเด็นหรือผู้เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติและเป็นประเด็นหรือผู้เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติที่ยังไม่เคยจัดให้มีการรับฟัง

กรณีนี้เห็นว่าควรเป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการที่จะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือไม่ ในกรณีที่เห็นควรว่าจะมีการรับฟังความคิดเห็นก็ให้เป็นผู้กำหนดประเด็นการรับฟัง กลุ่มเป้าหมาย วิธีการ งบประมาณ

แต่อย่างไรก็ตามในกรณีนี้มีข้อควรคำนึงอยู่ประการหนึ่งว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของคณะกรรมการจะแก้ไขเพิ่มเติมตัดทอนร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องไม่เกินหลักการที่สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารับหลักการไว้แล้ว ซึ่งถ้ายึดหลักการนี้ก็อาจไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในประเด็นที่เพิ่มเติมตัดทอนอีก

กรณีศึกษาที่ ๖ ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

กรณีนี้อาจใช้แนวทางเดียวกันกับหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่จะต้องเสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรองก่อนหากนายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรองแล้วจึงค่อยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

แต่การปฏิบัติเช่นนี้ก็มีความน่าคิดอยู่ว่าหากส่งให้นายกรัฐมนตรีพิจารณารับรองแล้วการนำไปรับฟังความคิดเห็นแม้ได้ผลการรับฟังความคิดเห็นเช่นไรก็ไม่อาจแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินั้นให้เป็นไปตามผลการรับฟังความคิดเห็นได้ เพราะจะเกิดปัญหาว่าไปแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรองแล้ว

๒. ผู้มีอำนาจในการพิจารณาวิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

๑. ควรมีรูปแบบใดที่จะใช้กำหนดวิธีการที่จะนำมารับฟังความคิดเห็น

๒. ใครควรเป็นผู้กำหนดว่าร่างที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนเสนอจะใช้วิธีการรับฟังความคิดเห็นอย่างไรจึงจะเหมาะสม

๓. หน่วยงานใดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรมีหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินการตามกระบวนการมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในส่วนของการร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์ประเด็นที่ ๒ และประเด็นที่ ๓ นั้นได้พิจารณานำเสนอและร่วมเสวนาไปพร้อมกัน ดังนี้

ควรให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งประกอบด้วยฝ่ายการเมืองและผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณากลับกรองร่างพระราชบัญญัติเฉพาะเรื่องการรับฟังความคิดเห็น ส่วนหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะเป็นฝ่ายสนับสนุนควรตั้งเป็นกลุ่มภารกิจพิเศษขึ้นมาเนื่องจากอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องหลายสำนัก เช่น สำนักการประชุม สำนักกรรมการ ๑ , ๒ , ๓ สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ สำนักประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือกรณีที่มีนักกฎหมายนิติบัญญัติแล้วก็ต้องมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้

ในส่วนของการร่วมแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนาได้มีการเสนอประเด็นเพื่อจะให้ที่ประชุมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น คือ

๑. ประเด็นของถ้อยคำ คำว่า “รัฐ” ในมาตรา ๗๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้นจะมีความหมายรวมถึงสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภาด้วยหรือไม่ เพื่อจะได้รู้ว่ามีบทบาทในการรับฟังความคิดเห็นหรือไม่

ในประเด็นนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นว่า คำว่ารัฐตามหมวด ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น การตีความขึ้นอยู่กับบริบทว่าบทบาทนั้นเป็นบทบาทของฝ่ายใด หน่วยงานใด ฝ่ายนั้นหน่วยงานนั้นก็มียุทธศาสตร์และหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ และถ้าใช้หลักการในการพิจารณาว่าเรื่องใดอยู่ในความรับผิดชอบของใครผู้ใดเป็นคนทำ ถ้าเรื่องนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารก็ต้องเป็นผู้ทำ แต่ถ้าเรื่องนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายนิติบัญญัติก็ต้องทำโดยเป็นหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการดำเนินการให้สภาผู้แทนราษฎร

๒. ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เสนอความเห็นว่ายากให้ร่วมกันคิดและฟังธงว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะต้องดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือไม่ในกรณีร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอประกบร่างของคณะรัฐมนตรี ไม่อยากให้มีการใช้ดุลยพินิจว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีความเหมือนหรือคล้ายคลึงคิดเป็นก็เปอร์เซ็นต์ เพราะจะกลายเป็นให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ และหากมองอีกด้านหนึ่งร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีประชาชนอาจให้ความสนใจหรือมีส่วนร่วมน้อย แต่ประชาชนอาจให้ความสนใจกับร่างที่ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้เสนอก็ได้

๓. ที่ประชุมยังได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่หากเกิดกรณีสภาผู้แทนราษฎรหยิบยกร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นพิจารณาแล้วมีมติให้ไปดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นใหม่หรือรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม เช่นนี้ร่างพระราชบัญญัตินั้นจะมีสถานะเช่นไร ตกไปหรือไม่ หรือเป็นการให้ถอนเพื่อกลับไปทำให้สมบูรณ์แล้วเสนอมาใหม่ ซึ่งเรื่องในทำนองนี้ยังไม่เคยเกิดขึ้นในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร จึงควรต้องคำนึงถึงและนำไปออกแบบไว้ในข้อบังคับการประชุมโดยอาจจะเทียบเคียงกับกรณีคณะรัฐมนตรีขอร่างที่บรรจกระเบียบวาระการประชุมแล้วไปพิจารณาก่อน ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับกรอบข้อบังคับการประชุม

ภาคผนวก

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หลักการและเหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการตรากฎหมายและการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย โดยมีมาตรการสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. มาตรการทั่วไปในการตรากฎหมาย ที่รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น ทบทวนเพื่อยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือเป็นอุปสรรคต่อประชาชน และการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย

๒. มาตรการก่อนการตรากฎหมาย ที่รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน

๓. มาตรการภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ที่รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๔. มาตรการควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมาย ที่รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนและพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

หัวใจของมาตรา ๗๗ ที่สร้างมาตรการทั้งสี่ด้านนี้มีใช้ต้องการลดจำนวนกฎหมายให้เหลือน้อยที่สุด แต่มุ่งหมายในการพัฒนากฎหมายให้มีคุณภาพ (Better Regulation) ซึ่งคำว่า “กฎหมายที่มีคุณภาพ” นั้นหมายถึงการมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคม และสร้างภาระให้กับประชาชนผู้ต้องปฏิบัติตามกฎหมายน้อยที่สุด

กล่าวโดยเฉพาะในมาตรา ๗๗ วรรคสอง ที่กำหนดให้ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน บทบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อการเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยเฉพาะที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากการเสนอกฎหมายสองช่องทางนี้เป็นการเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรง ซึ่งแตกต่างกับการเสนอกฎหมายของคณะรัฐมนตรี ที่ส่วนราชการภายใต้ฝ่ายบริหารจะมีแนวดำเนินการในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะอยู่แล้ว ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีพันธกิจประการหนึ่งคือการสนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงย่อมมีหน้าที่ในการสนับสนุน

และดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติโดยเฉพาะกับร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ด้วยความสำคัญที่กล่าวมาและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการรองรับสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้นภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้นำเรื่องนี้มากำหนดตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเป้าหมายหลักของตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในเรื่องนี้ คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาเป็นร่างกฎหมายที่มีคุณภาพ และเมื่อรัฐสภาพิจารณาตราเป็นกฎหมายแล้ว พระราชบัญญัติฉบับนั้น ๆ ย่อมจะได้เป็น “กฎหมายที่มีคุณภาพ” สมดังเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๗ และหมวดการปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๒. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๓. เพื่อร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ระยะเวลาการดำเนินการ

ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๑

วิธีการดำเนินงานโครงการ สถานที่และวันเวลาในการจัดกิจกรรม

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการนี้จึงได้จัดกิจกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมการบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วิทยากร นายอรรถสิทธิ์ กันมล ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วิธีการ

- ๑) การบรรยายโดยวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ๒) จัดทำเอกสารประกอบการบรรยาย
- ๓) การร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาและตอบข้อซักถามโดยวิทยากร

๔) ประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรม

สถานที่และวันเวลา

ในวันจันทร์ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม
กรมการทหาร หมายเลข ๒๑๓ – ๒๑๖ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน

**๒. กิจกรรมการบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตาม
ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.**

วิทยากร นายอรรถสิทธิ์ กันมล ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา

วิธีการ

๑) การบรรยายโดยวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการดำเนินการตาม
ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

๒) จัดทำเอกสารประกอบการบรรยาย

๓) การร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาและตอบข้อซักถามโดยวิทยากร

๔) ประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรม

สถานที่และวันเวลา

ในวันจันทร์ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม
กรมการทหาร หมายเลข ๒๑๓ – ๒๑๖ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน

**๓. กิจกรรมการบรรยายนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**

วิทยากร นางสินี สัมมี ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระการประชุม ประธาน
คณะทำงานจัดทำตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒.๓ ระดับความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมการดำเนินการตามมาตรา
๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วิธีการ

๑) การบรรยายโดยวิทยากรผู้รับผิดชอบจัดทำแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒) จัดทำเอกสารประกอบการบรรยาย

๓) การร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาและตอบข้อซักถามโดยวิทยากร

๔) ประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรม

สถานที่และวันเวลา

ระหว่างวันเสาร์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ นาฬิกา ณ โรงแรม เอ – วัน
เดอะ รอยัล ครุส พัทยา

๔. กิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วิทยากร ตัวแทนกลุ่มย่อยและวิทยากรดำเนินรายการ

วิธีการ

๑) แบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มย่อยด้วยการใช้กิจกรรมกระบวนการเพื่อสร้างความสนุกและผ่อนคลายความตึงเครียด และให้ได้กลุ่มย่อย ๓ - ๔ กลุ่ม

๒) ให้กลุ่มย่อยร่วมกันสร้างกลุ่มและกำหนดผู้ที่จะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้สมาชิกในกลุ่มได้ ร่วมกันคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๓) กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจัดทำสรุปหาแนวทางในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔) ให้ตัวแทนกลุ่มย่อยนำเสนอแนวทางในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ใช้รูปแบบการร่วมเสวนาหาทางออกพร้อมกันซึ่งดำเนินรายการโดยวิทยากร

๕) ประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรม

สถานที่และวันเวลา

ระหว่างวันเสาร์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา และวันอาทิตย์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑ ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ โรงแรม เอ - วัน เดอะ รอยัล ครุส พัทยา

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๙๔ คน

๑. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๐ คน

๒. ที่ปรึกษาด้านกฎหมายและที่ปรึกษาด้านนิติบัญญัติ จำนวน ๙ คน

๓. คณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๒๔ คน (ระดับผู้อำนวยการสำนัก ๑๗ คน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน ๔ คน ข้าราชการ ๓ คน)

๔. ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๕ คน

๕. ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าสู่สื่อออกกฎหมาย พ.ศ. จำนวน ๓ คน

๖. ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการจัดทำร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. จำนวน ๓ คน

๗. ข้าราชการในตำแหน่งนิติกรหรือวิทยากร จำนวน ๔๐ คน แบ่งเป็น

- สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๔ คน

- สำนักวิชาการ จำนวน ๖ คน

- สำนักการประชุม จำนวน ๖ คน
- สำนักกฎหมาย จำนวน ๖ คน
- สำนักกรรมการ ๑ จำนวน ๕ คน
- สำนักกรรมการ ๒ จำนวน ๕ คน
- สำนักกรรมการ ๓ จำนวน ๖ คน
- กลุ่มงานประธานรัฐสภา จำนวน ๒ คน

งบประมาณ

โครงการพัฒนาบุคลากร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่วมกับสำนักพัฒนาบุคลากร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมและรับฟังการบรรยายจากกิจกรรมบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีความรู้ถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวมากขึ้น เพื่อเป็นองค์ความรู้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้อง ส่งเสริมวิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมและรับฟังการบรรยายจากกิจกรรมบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. มีความรู้ถึงหลักเกณฑ์ในการจัดทำร่างกฎหมาย การดำเนินการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๓. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมและรับฟังการบรรยายนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทและภาระหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะเกิดขึ้นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเกิดความตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการร่วมกันขับเคลื่อนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวประสบความสำเร็จ

๔. กลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางดำเนินการ การกำหนดหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ รวมถึงวิธีการหรือประเด็นใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

ตัวชี้วัดโครงการ

เชิงปริมาณ

- กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- มีรายงานสรุปผลโครงการ จำนวน ๑ เล่ม พร้อมเผยแพร่ภายในสำนักงานเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎร

เชิงคุณภาพ

- กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

- กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทและภาระหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะเกิดขึ้นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมทั้งได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางดำเนินการ การกำหนดหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ รวมถึงวิธีการหรือประเด็นใด ๆ ที่จะประโยชน์ต่อการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจ

การประเมินผล

- แบบสอบถามก่อน/หลังร่วมกิจกรรม
- สังเกตการณ์

กำหนดการสัมมนา
โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ในวันจันทร์ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๖
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน
และระหว่างวันเสาร์ที่ ๒๒ - วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑
ณ โรงแรม เอ - วัน เดอะ รอยัล ครุส พัทยา

วันจันทร์ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑

เวลา	กิจกรรม
เวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	- ลงทะเบียน
เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๘.๔๕ น.	- ร้องเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นางสาวสุนทร รักเมือง) กล่าวรายงาน
เวลา ๐๘.๔๕ - ๐๙.๐๐ น.	- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประธานในพิธีเปิดการสัมมนา และมอบนโยบาย
เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	การบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดทำกฎหมายให้มีคุณภาพตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย วิทยากร นายอรรถสิทธิ์ กันมล ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	การบรรยายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. วิทยากร นายอรรถสิทธิ์ กันมล ผู้อำนวยการกองพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ - พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ นาฬิกา
และเวลา ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ นาฬิกา

วันเสาร์ที่ ๒๒ - วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑

เวลา	กิจกรรม
วันเสาร์ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๑	
เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา	- พร้อมกัน ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ - รับประทานอาหารเช้า (บนรถ)
เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา	- ออกเดินทางไปโรงแรม เอ – วัน เดอะ รอยัล ครุส พัทยา
เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา	- ถึงโรงแรม เอ – วัน เดอะ รอยัล ครุส พัทยา
เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ นาฬิกา	- รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ นาฬิกา	- การบรรยายนำเสนอแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร วิทยากร นางสินี สัมมี ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระการประชุม ประธานคณะทำงานจัดทำตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒.๓ ระดับความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๖.๐๐ นาฬิกา	- กิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย วิทยากร ตัวแทนกลุ่มย่อยและวิทยากรดำเนินรายการ
เวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา	- พักผ่อนตามอัธยาศัย
เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา	- รับประทานอาหารเช้า
วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑	
เวลา ๐๖.๐๐ – ๐๘.๓๐ นาฬิกา	- รับประทานอาหารเช้า
เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ นาฬิกา	- ลงทะเบียน
เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา	- กิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ต่อ) วิทยากร ตัวแทนกลุ่มย่อยและวิทยากรดำเนินรายการ
เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ นาฬิกา	- รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา	- นางสาวสุนทร รักเมือง ประธานคณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สรุปผลการสัมมนา - ประธานในพิธีมอบนโยบายและปิดการสัมมนา

เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา	- เดินทางกลับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนน ประดิพัทธ์
-------------------	--

หมายเหตุ - พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ นาฬิกา
และเวลา ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ นาฬิกา

รายชื่อผู้ผ่านโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ		
ในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		
ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย		
ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นายสรศักดิ์ เพียรเวช	เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๒	นายคุณวุฒิ ตันตระกูล	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๓	นางพรชมนต์ ไทยวัฒนานุกูล	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๔	นางสาวสุนทร รักเมือง	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๕	นางจันทร์เพ็ญ อานามวัฒน์	ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
๖	นายจิรพงศ์ วัฒนะรัตน์	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
๗	นางชลลดา กันคล้าย	ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
๘	ว่าที่ร้อยตำรวจตรี อาพัทธ์ สุขะนันท์	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
๙	นางสาวศิริวศา เทศอมทรัพย์	ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ
๑๐	นางนงนุช เศรษฐบุตร	ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
๑๑	นายณัฐกฤตย์ วงศ์เจริญ	ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
๑๒	นางวัชรภรณ์ รัตน์โกเศศ จันทระเจริญ	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
คณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๒๔ คน		
๑๓	นายองอาจ ฤทธิพลเดช	ผู้อำนวยการสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
๑๔	นายศิโรจน์ แพทย์พันธุ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ ก.ร.
๑๕	นายชูพงศ์ นิลสกุล	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร
๑๖	นางสาวกัลยรัชต์ ขาวสำอางค์	ผู้อำนวยการสำนักการพิมพ์
๑๗	ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน	ผู้อำนวยการสำนักรักษาความปลอดภัย
๑๘	นางจงเดือน สุทธิรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์
๑๙	นางอรวรรณ พันธุ์เป็รื่อง	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
๒๐	นางสาวสิตาวีร์ วีร์วิรุฬห์	ผู้อำนวยการสำนักสารสนเทศ
๒๑	นายสาธิต ประเสริฐศักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักการประชุม
๒๒	นายจักรพันธ์ จันทระเจริญ	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
๒๓	นางอารยะหญิง จอมพลาพล	ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๒๔	นายมาณิช อินทนิม	ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒
๒๕	นางสาวปรียาภรณ์ แก้วโยน	ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓
๒๖	นางสาวศุภพรัตน์ สุขพุ่ม	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
๒๗	นางปิยะนาถ รอดม้วย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพระราชบัญญัติ และนิติ ๑ สำนักการประชุม
๒๘	นางสาวนงทิพา ของสิริวัฒนกุล	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพระราชบัญญัติ และนิติ ๒ สำนักการประชุม
๒๙	นายสมพงษ์ รัตนะวรรณ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักการประชุม
๓๐	นายนาถะ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
๓๑	นายวีรวัฒน์ เปรมนิธิวัฒน์	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานประธานรัฐสภา
คณะกรรมการเตรียมการรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๒๔ คน		
๓๒	นายศักดิ์ดา ภารา	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักการประชุม
๓๓	นายวุฒิพันธุ์ อภิไชยวาทย์	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑ สำนักการประชุม
ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน ๕ คน		
๓๔	นางสินี สัมมี	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ สำนักการประชุม
๓๕	นางมนศิชา สุขคง	กลุ่มงานคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน สำนักกรรมการ ๒
๓๖	นายดลวิชัย สีทาวีรัตน์กุล	วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการ การต่างประเทศ สำนักกรรมการ ๒
๓๗	นายพูนเพิ่ม กฤษณะวงษ์	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการ การทหาร สำนักกรรมการ ๓
๓๘	นางสาวสุภาพร อาจเดช	วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการ การศึกษา สำนักกรรมการ ๓

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. จำนวน ๓ คน		
๓๙	นายสุวัฒน์ ศิริวิเชียร	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๑ สำนักงานการประชุม
๔๐	นายศักรินทร์ กุ่มแก้ว	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักงานการประชุม
๔๑	นายณัฐดนัย วัตงาม	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักงานการประชุม
ผู้รับผิดชอบการจัดทำตัวชี้วัดระดับความสำเร็จคณะทำงานยกร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. จำนวน ๓ คน		
๔๒	นางสาวกิงกาณจน์ ภูมาลี	นิติกรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๑ สำนักงานการประชุม
๔๓	นางสาวนงศ์เยาว์ ประพิน	นิติกรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๑ สำนักงานการประชุม
๔๔	นางสาวอุทัยวรรณ อร่ามศรี	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๒ สำนักงานการประชุม
สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๔ คน		
๔๕	นายเดชชาติ จันทรัตน์	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๔๖	นางสาวลักขณา นามเที่ยง	นิติกรชำนาญการ
๔๗	นายศุภกฤต มหาคีตะ	วิทยากรชำนาญการ
๔๘	นางสาวอดิญาดา ศรีบุญแสน	วิทยากรปฏิบัติการ
สำนักวิชาการ จำนวน ๖ คน		
๔๙	นางสาวศรินยา สี่มา	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑
๕๐	นายแดนชัย ไซวิเศษ	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑
๕๑	นายภูมิพิชญ์ ยาสีหิ	วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒
๕๒	นางสาววันวิภา สุขสวัสดิ์	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒
๕๓	นายณัฐพล ยิ่งกล้า	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓
๕๔	นายวิชาญ ทรายอ่อน	วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓
สำนักงานการประชุม จำนวน ๖ คน		
๕๕	นายวิรัตน์ โกศล	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๑ สำนักงานการประชุม
๕๖	นายธงชัย สุตใจใหม่	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๒ สำนักงานการประชุม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๕๗	นางสาวธัชชนนัทธ เหมะจันทร	วิทยากรชำนาญการ สำนักงานการประชุม
๕๘	นายกิตติศักดิ์ เอื้อกฤดาธิการ	นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักงานการประชุม
๕๙	นายกฤติเดช ภิกขุโมกษ์	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานกระทู้ถาม สำนักงานการประชุม
๖๐	นางสาวจิรัตน์ชยา พรฟ้านิมิต	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานระเบียบวาระ สำนักงานการประชุม
สำนักกฎหมาย จำนวน ๗ คน		
๖๑	นายสันต์ชัย สิ้นธุรงค์	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย
๖๒	นางสาวเกศกนก เข้มตรง	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย
๖๓	นางสาวเรณูมาศ รักษาแก้ว	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย
๖๔	นายเอกนิสิต ศรีแก้ว	วิทยากรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย
๖๕	นางสาวกิริณา กิตติอนุกุล	นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย
๖๖	นายทวียศ ศรีเกตุ	วิทยากรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย
๖๗	นายสมิทธิชัย จันทรเพ็ญ	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย
สำนักกรรมการ ๑ จำนวน ๕ คน		
๖๘	นายปณชัย แ่วนใหญ่	นิติกรชำนาญการ
๖๙	นางสาวธนอิสินันท์ มหาวังนางกุล	นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการ ๓
๗๐	นางสาวนันท์ณภัส บางต่าย	นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการ ๓
๗๑	นายกฤษณะ กิตติธรรพ์	นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการ ๓
๗๒	นายกิตติพงศ์ คงเรือง	นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการ ๓
สำนักกรรมการ ๒ จำนวน ๕ คน		
๗๓	นางสาวศกิมินาภรณ์ สุวรรณรงค์	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สำนักกรรมการ ๒
๗๔	นางสาวศุภกร ฮันตระกูล	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการกิจการ สภาผู้แทนราษฎร สำนักกรรมการ ๒
๗๕	นายจินต์ประเสริฐ ปฐมภาค	นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานคณะกรรมการความมั่นคง แห่งรัฐ สำนักกรรมการ ๒
๗๖	นายภาณุวัฒน์ เกียรติขนำ	วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานคณะกรรมการกิจการ ชายแดนไทย สำนักกรรมการ ๒
๗๗	นายวัลลภ บัวโต	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง ส่วนท้องถิ่น สำนักกรรมการ ๒

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
สำนักกรรมการธิการ ๓ จำนวน ๖ คน		
๓๘	นายวิษณุ รัตนสุทธิกุล	วิทยากรชำนาญการพิเศษ สำนักกรรมการธิการ ๓
๓๙	นายพิสุทธิ ภูทองโปร่ง	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกรรมการธิการ ๓
๔๐	นายชยุตม์ ศุภสินธุ์	นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการธิการ ๓
๔๑	นางสาวสิรินทรา ขวัญสง่า	นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการธิการ ๓
๔๒	นางสาวนิตยา คำภาอินทร์	นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการธิการ ๓
๔๓	นายรัฐชัย สาทรกิจ	นิติกรปฏิบัติการ สำนักกรรมการธิการ ๓
กลุ่มงานประธานรัฐสภา จำนวน ๒ คน		
๔๔	ว่าที่ร้อยตรี เสกสรรค์ เอกภรวิทย์	นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานประธานรัฐสภา
๔๕	นายวัฒน์ กล้วยแก้ว	วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานประธานรัฐสภา
กลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑ คน		
๔๖	นายพีรเดช คงเดชา	นิติกรชำนาญการพิเศษ
		แทน รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
		(นางสาวสุภาสินี ขมะสุนทร)

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนากลุ่มย่อย
กิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์

กลุ่ม สะพานปลา

สมาชิก

๑. นายพิสุทธิ ภูทองโปร่ง	๑๑. นางสาวนงค์เยาว์ ประพิน
๒. นายดลวิชัย สีทาวีรัตน์กุล	๑๒. นายสุวัฒน์ คีรีวิเชียร
๓. นางมนศิชา สุขคง	๑๓. นางสาวนันท์ณภัส บางด้าย
๔. นายทวิยศ ศรีเกต	๑๔. ว่าที่ร.ต.ท.เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์
๕. นางสาวกิรณา กิตติอนุกุล	๑๕. นายนาถะ ดวงวิชัย
๖. นางปิยะนาถ รอดมัย	๑๖. นายวีรวัฒน์ เปรมนิธิวัฒน์
๗. นางสาวอุทัยวรรณ อร่ามศรี	๑๗. นายวัฒน์ะ คล้ายแก้ว
๘. นายธงชัย สุดใจใหม่	๑๘. _____
๙. นางสาวนงทิพา ของสิริวัฒน์กุล	๑๙. _____
๑๐. นางสาวกึ่งกาญจน์ ภูมาลี	๒๐. _____

ผู้นำกลุ่ม นางสาวนงทิพา ของสิริวัฒน์กุล

ผู้นำเสนอการเสวนา นายนาถะ ดวงวิชัย

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนากลุ่มย่อย
กิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์

กลุ่ม โล่สำเภา

สมาชิก

๑. นายสันหทัย สิ้นจวงษ์	๑๑. นายพีรเดช คงเตชา
๒. นายปณชัย แว่นใหญ่	๑๒. นางสาวลักขณา นามเที่ยง
๓. นายกฤษณะ กิตติธรรพ์พย์	๑๓. นางสาวอดิญาดา ศรีบุญแสน
๔. นายวิษณุ รัตนสุทธิกุล	๑๔. นางสาวศุภกร ยันตระกุล
๕. นางสาวสิรินทรา ขวัญสง่า	๑๕. นางสาวศกมินาภรณ์ สุวรรณรงค์
๖. นายเอกนิสิต ศรีแก้ว	๑๖. นายจินต์ประเสริฐ ปฐมภาค
๗. นายวิรัตน์ โกศล	๑๗. นายศุภกฤต มหาคิตะ
๘. นายกฤติเดช ภิกขุโมกษ์	๑๘. นางสาวศรัณยา สีมา
๙. นายศักรินทร์ กุ้งแก้ว	๑๙. นายณัฐพล ยิ่งกล้า
๑๐. นายกิตติศักดิ์ เอื้อกฤดาธิการ	๒๐. นางสาวจิรัตน์ชญา พรฟ้านิมิต

ผู้นำกลุ่ม นายสันหทัย สิ้นจวงษ์

ผู้นำเสนอการเสวนา นายสันหทัย สิ้นจวงษ์

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนากลุ่มย่อย
กิจกรรมร่วมคิดเชิงสร้างสรรค์

กลุ่ม _____ สถาบันอยู่ที่ _____

สมาชิก

๑. นายแดนชัย ไชวิเศษ _____	๑๑. นายพุฒิพันธุ์ อภิไชยาวาทย์ _____
๒. นายภูมิพิชญ์ ยาสีทธิ์ _____	๑๒. นางสาวรัชชนนัทธร เหมะจันทร์ _____
๓. นางสาวธนอิสินี มหาวัฒนางกุล _____	๑๓. นายเดชชาติ จันทรัตน์ _____
๔. นางสาวสุภาพร อางเดช _____	๑๔. นางสาวเรณูมาศ รักษาแก้ว _____
๕. นายกิตติพงษ์ คงเรือง _____	๑๕. นางสาวเกศกนก เข้มตรง _____
๖. นายวัลลภ บัวโต _____	๑๖. นางสาววันวิภา สุขสวัสดิ์ _____
๗. นายภาณุวัฒน์ เกียรติรชนำ _____	๑๗. นายสมิทธิชัย จันทร์เพ็ญ _____
๘. นายวิชาญ ทรายอ่อน _____	๑๘. นายพูนเพิ่ม กฤษณะวณิช _____
๙. นายณัฐดนัย วัตงาม _____	๑๙. นายรัฐชัย สาทรกิจ _____
๑๐. นายสมพงษ์ รัตนะวรรณ _____	๒๐. นางสาวนิตยา คำภาอินทร์ _____

ผู้นำกลุ่ม นายสมพงษ์ รัตนะวรรณ _____

ผู้นำเสนอการเสวนา นายพูนเพิ่ม กฤษณะวณิช _____

นางสาวสุภาพร อางเดช _____

ประมวลภาพกิจกรรม

ภาพบรรยากาศการลงทะเบียนเข้าร่วมสัมมนา

ภาพบรรยากาศการสัมมนากิจกรรมที่ ๑ และกิจกรรมที่ ๒
วันจันทร์ที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑

ภาพบรรยากาศการสัมมนากิจกรรมที่ ๓ และกิจกรรมที่ ๔
วันเสาร์ที่ ๒๒ - วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑

